

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

سوره مبارکه ضحی

درک نیاز به پیامبر و اطمینان به وحی

گزاره‌هایی از سوره

و الضحی و اللیل اذا سجدی

- خداوند در برخی از آیات قرآن برای بیان حقایقی، ابتدا قسم یاد کرده و سوگند خورده است.
- همه هستی مخلوق خداست و از آن جهت که بیان کننده حقیقتی است، دارای عظمت بوده و قسم خوردنی است.
- سوگند به پدیده خاصی از طبیعت توسط خداوند، انسان را به تفکر در پیام آن پدیده دعوت می‌کند، برای موفقیت در این تفکر لازم است در خصوص کارکرد آن آیه در هستی و نقش هدایتی آن اندیشه کرد.
- شب و روز دو عامل آشکار سازی و مخفی نمودن اشیا و پدیده‌هاست. همچنین شب و روز خود نمادی از آشکاری و یا نهان بودن است. با توجه به این موضوع می‌توان فراز و نشیب‌های زندگی و آشکار و پنهان شدن نیازها را با این دو آیه طبیعی مرتبط دانست.
- همراهی شب و روز بیانگر همراهی نیازها و رفع نیازها، سختی‌ها و راحتی‌ها و ... در زندگی دنیاست.

ما ودعک ربک و ما قلی

- خداوند همواره پیامبر صلی الله علیه و آله را تحت حمایت و عنایت‌های ویژه خود قرار داده و در هیچ لحظه‌ای او را طرد یا ترک نکرده و به او بی‌اعتنا نبوده است.
- هیچ لحظه‌ای در حیات پیامبر صلی الله علیه و آله وجود ندارد که خالی از درک حضور خداوند توسط ایشان باشد.
- سراسر حیات و وجود پیامبر صلی الله علیه و آله خشنودی و رضایت خداوند است.
- برخی از مردم گمان‌های نادرستی درباره ارتباط پیامبر صلی الله علیه و آله با خدا دارند.
- ارتباط پیامبر صلی الله علیه و آله با خدا ارتباطی همیشگی و غیر قابل گسست است چون وحی به عنوان شاخصه اصلی رسالت در ارتباط هر پیامبری با خداست، پس این آیه به بدگمانی برخی از مردم درباره رابطه

با پیامبر صلی الله علیه و آله اشاره داشته و به طعنه و سرزنش آنها دلالت می‌کند و در نتیجه در دفاع و حمایت از پیامبر صلی الله علیه و آله است.

- روز و شب در کنار هم نشان دهنده جریانی است که اگر هر یک از آنها به تنهایی تصور شود، سیر این جریان از بین خواهد رفت.

و للآخرة خیر لک من الاولی

- برای پیامبر صلی الله علیه و آله آخرت از دنیا بهتر است. این بدان معناست که وجود دنیا نیز برای پیامبر صلی الله علیه و آله پر منفعت است.
- دنیا به دلیل محدودیت‌هایی که دارد ظرف کاملی برای تحقق خواسته‌ها و آرزوهای الهی پیامبر صلی الله علیه و آله نیست.

و لسوف یعطیک ربک فترضی

- رضایت پیامبر صلی الله علیه و آله مورد توجه خداوند است. این نشان دهنده درجه‌ای عظیم برای ایشان است.
- خداوند به پیامبر صلی الله علیه و آله وعده عطایی می‌دهد که رضایت ایشان را در پی دارد.
- عطایی که به پیامبر صلی الله علیه و آله داده شده به اعتبار رسالت ایشان و در راستای هدایت مردم است.

الم یجدک یتیمًا فآوی

- از اینکه خداوند پیامبر صلی الله علیه و آله را یتیم یافت، مشخص می‌شود که این پیامبر صلی الله علیه و آله است که نیاز یتیمی را در خود یافته است؛ زیرا خداوند دارای حالت نیست و نسبت دادن حالت به خدا حاکی از تغییر در مخلوق است.
- پناه دادن یتیم کاری است که خداوند به انسان‌ها آموخته است.
- وجدان کردن چیزی، از طلب شدید و احساس نیاز جدی به آن خبر می‌دهد.
- نیاز یتیم به ماوا و پناه داشتن است. در صورتی که پناه می‌رسد که در جستجوی ربّ خود باشد و آن را بیابد. در واقع پس از جستجوی ربّ، ربّ خود را به او می‌نمایاند.

و وجدک ضالًا فهدی

- پیامبر صلی الله علیه و آله نیز برای هدایت، نیازمند عنایت خداوند است و این موقعی اتفاق می افتد که خود را گمشده بیابد. بنابراین اینکه پیامبر صلی الله علیه و آله خود را گمشده یافته باعث هدایت او شده است.
- نیاز هر گمشده‌ای هدایت است.
- هدایت فقط به وسیله خداوند صورت می‌گیرد.
- کسی که طالب هدایت است به امر و نهی‌های هادی خود گوش می‌دهد.

و وجدک عائلاً فاغنی

- پیامبر صلی الله علیه و آله به نیازهای حقیقی خود واقف گردیده لذا از غنای الهی بی‌نیاز شده است.
- نیازهای مختلف انسان غیر از نیاز به سرپرستی و هدایت است.

فأما الیتیم فلا تقهر

- پیامبر صلی الله علیه و آله حتماً یتیم را از خود دور نمی‌کند.
- کسی که یتیمی خود را بفهمد و به پیامبر صلی الله علیه و آله التجا کند حتماً مأوا می‌یابد.
- خداوند پیامبر صلی الله علیه و آله را جانشین خود در سرپرستی یتیم کرده است.
- با اقتدای به پیامبر صلی الله علیه و آله باید از دور ساختن یتیم خودداری کرد.

و أما السائل فلا تنهر

- پیامبر صلی الله علیه و آله حتماً سائل را محروم بر نمی‌گرداند.
- کسی که سائل بودن خود را بفهمد و به پیامبر صلی الله علیه و آله التجا کند حتماً جواب می‌شنود.
- خداوند پیامبر صلی الله علیه و آله را جانشین خود در اجابت سؤال سائلین کرده است.
- با اقتدای به پیامبر صلی الله علیه و آله باید نسبت به اجابت سائل دریغ نورزید.

و أما بنعمة ربك فحدث

- پیامبر صلی الله علیه و آله حتماً از نعمت‌های الهی با مردم سخن گفته است. بنابراین دقت در مطالب بیان شده از ایشان می‌تواند در معرفی نعمت‌های الهی و اولویت هر یک بر دیگری، برای ما بسیار مؤثر باشد.

- بزرگ‌ترین نعمت پیامبر صلی الله علیه و آله برخورداري از نعمت قرآن (ثقلین)، رسالت و هدایت است؛ که آن را تا روز قیامت در اختیار مردم قرار داده‌اند.
- بهره‌مندی از نعمت قرآن، رسالت و هدایت قدردانی از نعمت پیامبر صلی الله علیه و آله و بیان عملی آن است.
- بازگو کردن نعمت‌های خدا از سیره و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله است.
- حدیث کردن نعمت‌های خداوند می‌تواند با نشان دادن آن، با گفتن کلامی آن و به طور کلی به زبان یا به عمل باشد.